

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateľov: **1./ JUDr. V. M.**, správca konkurznej podstaty úpadcu P. D. v S. „v likvidácii“, so sídlom vo Z., V., **2./ J. C.**, bytom S.S., zastúpený *JUDr. I. O.*, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom vo Z., Trhová č.1, proti odporcovi : **Obvodnému P. úradu vo Z.**, Študentská 12, Z., za účasti : **1./ A. Š.**, rod. K., bytom S.S., **2./ M. V.**, rod. K., bytom S.S., **3/ P. V.**, bytom S.S., **4/ J. C.**, bytom S.S., **5/ J. F.**, bytom S.S., **6/ J. P.**, bytom S.S., **7./ J. R.**, bytom S.S., **8/ S. R.**, bytom S.S., **9/ P. R.**, bytom D., všetkých zastúpených *JUDr. P. P.*, *advokátom* so sídlom v B., **10/ S. P. F.**, regionálny odbor, N., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporcu č.: 2004/2574/R 138/4 z 26. septembra 2008 a č. 2004/2574/R 138/3 z 25.septembra 2008, o odvolaní navrhovateľov 1, 2 proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. júna 2009, č.k. 25Sp/117/2008-46, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. júna 2009, č.k. 25Sp/117/2008-46, **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľom 1./, 2./ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods.2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozhodnutia len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutia **odporcu** :

1. č.: 2004/2574/R 138/4 zo 26. septembra 2008

- ktorým rozhodol podľa § 5 ods. 2 zák.č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 503/2003 Z.z.“ alebo „reštitučný zákon“) tak, že oprávnené osoby : **1./ A. Š.**, rod. K., bytom S.S., **2./ M. V.**, rod. K., bytom S.S., **3./ P. V.**, bytom S.S., **4./ J. C.**, bytom S.S., **5./ J. F.**, bytom S.S., **6./ J. P.**, bytom S.S., **7./ J. R.**, bytom S.S., **8./ S. R.**, bytom S.S., **9./ P. R.**, bytom D. **splňajú podmienky** ustanovenia **§ 3 ods.1 písm.d/ zák.č. 503/2003 Z.z.** na vrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré im boli odňaté bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných útvarov (ďalej v texte len „zák.č. 81/1949 Zb.“) na J. S., ktorého právnym nástupcom je P. D. S. v likvidácii, t. č. v konkurze s tým, že oprávneným osobám sa dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia **navráti vlastníctvo k pozemkom v katastrálnom území S. zapísané pôvodne na PKV č. X.**, ktoré prešli do vlastníctva J. S. z dôvodu uvedeného v ust. § 3 ods.1 písm.d/ zákona a v súčasnosti po spracovaní registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP) v katastrálnom území S. sa časť týchto nehnuteľností nachádza **na LV č. X.** v časti „A“, ktoré podrobne špecifikoval a v časti „B“ v pod. X., **kde uvedené nehnuteľnosti boli po dobe účinnosti zák.č. 503/2003 Z.z. právnym nástupcom J. S. – P. D. S. „v likvidácii“ predané kúpnu zmluvou zo 16.4.2004 J. C., bytom S.S.4, ktorá kúpna zmluva je podľa § 4 ods.2 cit. zákona neplatná.** Odporca zároveň v rámci výroku uviedol, že oprávneným osobám sa zapíšu dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia podiely z celkovej výmery uvedenej v bode 2 na LV č. X., ktoré sa odpíšu z podielu X.PD S. v „likvidácii“ na LV č. X..

2. č. 2004/2574/R 138/3 z 25.septembra 2008

- ktorým rozhodol podľa § 5 ods. 2 zák.č. 503/2003 Z.z. tak, že oprávnené osoby : **1./ A. Š.**, rod. K., bytom S.S., **2./ M. V.**, rod. K., bytom S.S., **3./ P. V.**, bytom S.S., **4./ J. C.**, bytom S.S., **5./ J. F.**, bytom S.S., **6./ J. P.**, bytom S.S., **7./ J. R.**, bytom S.S., **8./ S. R.**, bytom S.S., **9./ P. R.**, bytom D. **splňajú podmienky** ustanovenia **§ 3 ods.1 písm. d/ zák.č. 503/2003 Z.z.**

na vrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré im boli odňaté bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. na J. S., ktorého právnym nástupcom je P. D. S. v likvidácii, t.č. v konkurze s tým, že oprávneným osobám sa dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia **navráti vlastníctvo k pozemkom v katastrálnom území S. zapísané pôvodne na PKV č. X.**, ktoré prešli do vlastníctva J. S. z dôvodu uvedeného v ust. § 3 ods.1 písm. d/ zákona a v súčasnosti po spracovaní registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP) v katastrálnom území S. sa časť týchto nehnuteľností nachádza **na LV č. X.** v časti „A“ :

Parcela registra „C“ č. X. o výmere 439 m², druh pozemku – záhrady

Parcely registra „E“

č. X. o výmere 3315 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 2688 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 495 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 5022 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 33 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 8063 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 154 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 1402 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 312 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 7532 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 551 m², druh pozemku – vinica

č. X. o výmere 24366 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 323 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 20268 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 10886 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 10419 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

č. X. o výmere 285 m², druh pozemku – trvalé trávne porasty

a v časti „B“ v pod. X., P. D. S. „v likvidácii“ – právny nástupca J. S.. Odporca zároveň v rámci výroku uviedol, že oprávneným osobám sa zapíšu dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia podiely – ktoré jednotlivo pri všetkých presne špecifikoval - z celkovej výmery uvedenej v bode 2 na LV č. X., ktoré sa odpíšu z podielu X. PD S. v „likvidácii“ na LV č. X..

Odporca zároveň uvedeným rozhodnutím rozhodol, že horeoznačeným oprávneným osobám nie je možné priznať vlastnícke právo na časť pozemkov vo výmere 28586 m² (ktoré presne špecifikoval) z dôvodu, že sú vo vlastníctve fyzických osôb, čo je zákonnou prekážkou podľa § 6 ods.1 písm. a/ zák.č. 503/2003 Z.z. a z nepriznanej výmery 28586 m² sa oprávneným osobám nepriznáva podľa ich spoluvlastníckych podielov výmera v m², ktorú jednotlivito pri všetkých špecifikoval. Odporca tiež rozhodol, že horeuvedeným oprávneným osobám sa v zmysle § 6 ods.2 cit. zákona prevedú bezplatne do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu v primeranej výmere podľa podielu v bode č. 3 tohto rozhodnutia a v bonite v akej boli pôvodné pozemky, a to ak možno v tej istej obci v ktorej sa nachádzajú pôvodné pozemky, ak s tým oprávnená osoba súhlasí alebo sa jej poskytne finančná náhrada. Náhradný pozemok sa prevedie na oprávnenú osobu, ak jej bol rozhodnutím priznaný nárok na náhradu za pozemky alebo za spoluvlastnícky podiel k pozemkom, ak výška takého nároku predstavuje výmeru nad 400 m² a ak nárok v peniazoch je väčší ako 5000 Sk. Ak oprávnená osoba nespĺňa tieto podmienky pre priznanie nároku na náhradu za pozemok, náhrada za pozemok sa poskytne v peniazoch. Odporca vo výroku rozhodnutia ďalej uviedol, že :

- pozemok, ktorý sa prevedie oprávnenej osobe za pôvodný pozemok poskytne podľa § 6 ods. 5 zák.č. 503/2003 Z.z. S. P. F. (ďalej len „SPF“), ak pôvodný pozemok bol súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu alebo spoločnej nehnuteľnosti alebo súčasťou lesného pôdneho fondu,
- finančnú náhradu za pôvodné pozemky ku ktorým sa vlastníctvo nevracia a za ktoré neboli poskytnuté náhradné pozemky, poskytne SPF podľa druhu pozemku v čase jeho prechodu na štát alebo inú právnickú osobu,
- podľa § 6 ods.6 zák.č. 503/2003 Z.z. oprávnená osoba môže vyzvať SPF na vydanie náhrady do 3 rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia a vo výzve uvedie či náhradu požaduje v peniazoch alebo formou náhradného pozemku, SPF je povinný do 1 roka od výzvy jej ponúknuť náhradný pozemok, pričom po uplynutí lehoty na výzvu právo oprávnenej osoby na náhradu zaniká.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že skutkové zistenia na základe dokladov predložených navrhovateľmi a dokladov, ktoré si zadovážil správny orgán – najmä výpisy z listov vlastníctva v kat. území S. č. X., č. X., č. X., pozemnoknižnej zápisnice kat. územia S. č. X., pozemnoknižného hárku č. X. pre kat. územie S., kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi navrhovateľmi 1./ a 2./ zo dňa 16.4.2004, identifikácie parciel vykonanej Správou katastra Krupina dňa 9.8.2005, ktoré sa nachádzajú v správnom spise, ako aj z dokladov

nachádzajúcich sa v kópiách a v priloženom súdnom spise sp.zn. 24Sp/27/2005 – boli dostatočné na vydanie rozhodnutia vo veci, na určenie oprávnených osôb v zmysle § 2 ods.1 a 2 zák.č. 503/2003 Z.z., ako aj na preukázanie existencie reštitučného titulu podľa § 3 ods.1 písm. d/ cit. zákona. Zdôraznil, že námietka navrhovateľa 2./, že z ničoho nevyplýva, že predmetné pozemky boli odňaté bez náhrady, neobstojí, pretože ust. § 3 ods.1 písm. d/ zák.č. 503/2003 Z.z. už predpokladá, že v zmysle zákona č. 81/1949 Zb. dochádza k prechodu vlastníctva na družstvá bez náhrady. Krajský súd uviedol, že bez uvedeného prechodu vlastníctva na právneho predchodcu povinnej osoby – J. S., správca konkurznej podstaty – navrhovateľ 1./ pozemky, ktoré sú predmetom rozhodnutia odporkyne č. 2004/2574/R 138/4, by nemohol kúpnu zmluvou zo 16.4.2004 odpredať navrhovateľovi 2./, pretože predmetné pozemky by družstvo nevlastnilo, a teda ani správca konkurznej podstaty by nemohol nič predávať.

Krajský súd poukázal na skutočnosť, že obidvaja navrhovatelia v odvolaniach zhodne uviedli, že správne orgánu neprináležalo rozhodovať o platnosti alebo neplatnosti kúpnej zmluvy zo 16.4.2004 uzatvorenej medzi navrhovateľmi 1./ a 2./, pričom zhodne tvrdili, že zmluva je platná a navrhovateľ 2./ platne nadobudol vlastníctvo k pozemkom uvedeným v rozhodnutí odporcu č. **2004/2574/R 138/4 z 26.9.2008**. Navrhovateľ 2./ na pojednávaní síce uviedol, že odvolanie sa týka obidvoch rozhodnutí odporcu, teda aj rozhodnutia č. **2004/2574/R 138/3 z 25.9.2008**, avšak s tým, že v tomto rozhodnutí neboli dotknuté spoluvlastnícke podiely navrhovateľa 2./ na v citovanom rozhodnutí uvedených pozemkoch, pretože tieto nadobudol z iného titulu ako z kúpno predajnej zmluvy zo 16.4.2004. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutím odporcu č. **2004/2574/R 138/3** nedošlo k ukráteniu podielov navrhovateľa 2./ uvedených na LV č. X. pre kat. úz. S., ktoré zostali na tomto liste vlastníctva nedotknuté. Z tohto dôvodu krajský súd skonštatoval, že predmetom námietok navrhovateľov mohli byť len spoluvlastnícke podiely na pozemkoch zapísané v LV č. X. v kat. úz. S., ktoré navrhovateľ 2./ nadobudol od navrhovateľa 1./ kúpnu zmluvou zo 16.4.2004, ktorých sa týka rozhodnutie odporcu č. **č. 2004/2574/R 138/4 z 26.9.2008**.

Krajský súd zdôraznil, že v § 4 ods.2 zák.č. 503/2003 Z.z. je povinným osobám uložené, že až do navrátenia vlastníctva k pozemkom oprávnenej osobe nemôžu pozemok previesť odo dňa účinnosti tohto zákona do vlastníctva iného a takýto úkon je v zmysle cit. ustanovenia neplatný. Otázkou, kto je povinnou osobou rieši ustanovenie § 4 ods.1 cit. zákona, z ktorého vyplýva, že povinnou osobou je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti tohto

zákona, t.j. k 1.1.2004 mala k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy a poľnohospodárske družstvá. Vzhľadom na uvedené konštatoval, že odporca takto správne označil v rozhodnutiach povinnú osobu ako P. D. S. „v likvidácii“, v konkurze, pretože predmetné pozemky boli aj v zmysle vyššie uvedených listov vlastníctva k 1.1.2004 vo vlastníctve družstva. Zdôraznil, že odporca ani v jednom z rozhodnutí neoznačil ako povinnú osobu navrhovateľa 2./, ktorého označil len ako účastníka konania v súlade s ust. § 14 Správneho poriadku. Pokiaľ teda pozemky, na ktoré si uplatnili reštitučné nároky oprávnené osoby boli v čase účinnosti zákona č. 503/2003 Z.z. vo vlastníctve povinnej osoby (družstva) nebolo možné takéto pozemky prevádzať do vlastníctva inej osoby a pokiaľ sa tak stalo, tak takýto úkon je neplatný, pričom sa jedná o neplatnosť podľa § 39 Občianskeho zákona, t.j. o absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ktorá nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému. V danom prípade bola teda rozhodujúca tá skutočnosť, že kúpna zmluva bola uzatvorená v čase účinnosti reštitučného zákona č. 503/2003 Z.z. a v zmysle ust. § 4 ods.2 tohto zákona je takýto úkon absolútne neplatný. Na takúto neplatnosť právneho úkonu musel prihliadnuť pri rozhodovaní o reštitučných nárokoch aj odporca, čo aj urobil keď vyslovil, že kúpna zmluva medzi navrhovateľmi 1./ a 2./ zo 16.4.2004 je neplatná a následne rozhodol o navrátení vlastníctva k pozemkom oprávneným osobám. Podľa názoru krajského súdu v tejto súvislosti odporca nemohol rozhodnúť ani o priznaní náhrady podľa § 6 zák.č. 503/2003 Z.z., pretože priznanie náhrady prichádza do úvahy iba vtedy, pokiaľ by prekážka k navráteniu nehnuteľnosti existovala už ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona. Krajský súd uviedol, že ***správca konkurznej podstaty povinnej osoby, t.j. navrhovateľ 1./*** v rozpore s ust. § 4 ods.2 zák.č. 503/2003 Z.z. ***predal navrhovateľovi 2./*** kúpnu zmluvou zo 16.4.2004 ***nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom reštitučných nárokov oprávnených osôb, pričom skutočnosť, že v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy ešte oprávnené osoby neuplatnili svoje nároky na reštitúciu (urobili tak až dňa 21.12.2004, čo však ešte bolo v zákonom povolenej lehote) nemenila nič na tom, že vlastník pozemku (povinná osoba) nesmel disponovať s predmetnými pozemkami, a to ani vtedy, keď sa už dostal do konkurzu.*** Krajský súd zdôraznil, že ***k predaju takýchto pozemkov bolo možné pristúpiť až po skončení lehoty, v ktorej bolo možné uplatniť reštitučné nároky (31.12.2004), ktoré skutočnosti si mal predávajúci overiť u odporcu.*** Okrem toho správca konkurznej podstaty povinnej osoby musel rešpektovať aj príkaz ust. § 68 ods.1 zák.č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 328/1991 Zb.“) nezahrnúť do konkurznej podstaty pozemky, ktoré by mohli byť predmetom reštitúcie, a to ani bez ohľadu na to, či o uplatnení práva na

reštitúciu vedel alebo nie. Krajský súd uviedol, že uvedený názor bol vyslovený aj v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 13 Co 192/2006 z 28.9.2006, na ktorý poukazoval aj navrhovateľ 2/. Krajský súd sa v súvislosti s uvedeným rozsudkom nestotožnil s tvrdením právneho zástupcu navrhovateľa 2./, že ak krajský súd zamietol žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy je zmluva platná, nakoľko z dôvodov citovaného rozhodnutia vyplýva, že žaloba bola zamietnutá pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na takomto určení a súd sa ani nezaoberal otázkou, či zmluva je alebo nie je platná. Zdôraznil, že s ohľadom na ust. § 4 ods.2 zák.č. 503/2003 Z.z. a § 68 ods.1 zák.č. 328/1991 Zb. je v súvislosti s vyslovením názoru o neplatnosti kúpnej zmluvy zo 16.4.2004 irelevantné aj udelenie súhlasu správcovi konkurznej podstaty na predaj nehnuteľného majetku (nehnuteľnosti na LV č. X. v kat. úz. S.) opatrením Krajského súdu v Banskej Bystrici vo veci vyhláseného konkurzu č.k. 27-24 K 200/97 z 2.4.2004. Z uvedených dôvodov krajský súd považoval námietky navrhovateľov za nedôvodné, pričom sa stotožnil aj s právnym názorom právneho zástupcu oprávnených osôb, že oprávnené osoby nemali ani teoretickú možnosť podať vylučovaciu žalobu v rámci konkurzu, pretože im nebolo známe, čo správca konkurznej podstaty zaradil do majetku konkurznej podstaty povinnej osoby, pričom oprávnené osoby svoje právo na reštitúciu uplatnili zákonným spôsobom v zmysle zák.č. 503/2003 Z.z.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podali samostatné odvolania navrhovatelia 1./ a 2./.

Navrhovateľ 1./, v odôvodnení odvolania uviedol, že napriek tomu, že sa necíti byť účastníkom tohto konania, podáva odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, pretože mal za to, že týmto bol porušený zákon. Ako dôvod odvolania uviedol, že prvostupňový súd napriek tomu, že vo veci zistil dostatočne skutkový stav, dospel k nesprávnym právnym záverom. Zdôraznil, že navrhovateľ 2./ nadobudol predmetné nehnuteľnosti do svojho vlastníctva v dobrej viere, v súlade so zákonom a na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22.4.2004 pod sp.zn. 27-24K 2000/97. Z týchto dôvodov mu patria všetky práva vlastníka, ktoré nemožno spochybníť tak, ako o tom v konečnom dôsledku rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 28.11.2006 pod sp.zn. 13Co 192/2006. Uviedol, že pokiaľ odporcovia mali za to, že predmetné nehnuteľnosti nemali byť zahrnuté do konkurznej podstaty, mali možnosť domáhať sa ich vylúčenia, pretože o ich speňažovaní

mohli mať, a podľa všetkého aj vedomosť mali. Podľa jeho názoru navrátenie do pôvodného stavu podľa súčasne platnej legislatívy nie je možné, pričom tomu bráni aj horeoznačené právoplatné súdne rozhodnutie. Záverom uviedol, že tvrdenia právneho zástupcu ohľadom nárokov odporcov považuje za nekvalifikované, nemajúce oporu ani v samotnom zákone č. 503/2003 Z.z.

Navrhovateľ 2./ vo svojom odvolaní uviedol, že s rozsudkom v celom rozsahu nesúhlasí, považuje ho za nezákonný a nespravodlivý, a to z dôvodov, že krajský súd sa nevysporiadal s otázkou, že napadnuté rozhodnutia odporcu tak, ako boli vyhlásené, sú v podstate nepreskúmateľné, samotné majetkové podiely obsiahnuté v tomto rozhodnutí sú nešpecifikované a na základe takto vydaných rozhodnutí nie je možné zrealizovať zápis na príslušnej správe katastra. Nedostatočne zistil skutočný stav veci a nevysporiadal sa so všetkými dôkaznými prostriedkami a skutočnosťami, ktoré boli známe v čase jeho rozhodovania a ktoré boli uvedené v jeho odvolaní proti obidvom rozhodnutiam. Nevysporiadal sa správne s otázkou, že v čase, keď bol uplatnený reštitučný nárok oprávnenými osobami dňa 21.12.2004, už existoval iný právny stav, teda vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam – pozemkom, ktoré sú zapísané na LV č. X. kat. úz. S. – nadobudol on s tým, že nehnuteľnosti riadne odkúpil v konkurznom konaní, na základe zverejnenej inzercie a súhlasu KS v Banskej Bystrici, ktorý vydal opatrenie, na základe ktorého bola uzavretá kúpna zmluva dňa 16.4.2004, kde odkúpil podiely z nehnuteľností od PD S. v likvidácii, v konkurze, so sídlom S.. Krajský súd sa tiež nevysporiadal so skutočnosťou, že odporca vo veci nedostatočne zistil skutkový stav, rozhodol v rozpore so zásadou objektívnej pravdy, pričom zo strany oprávnených osôb sa jedná o nepatrnú výmeru, ktorá nebola vyšpecifikovaná.

S poukazom na uvedené konštatoval, že za tohto stavu odporca nemôže konať voči nemu ako povinnej osobe a pokiaľ ho vedie ako účastníka konania nemal zasahovať do jeho vlastníckych práv, teda do jeho vlastníctva, ktoré nadobudol na základe kúpnej zmluvy v rámci ponuky počas konkurzného konania a nemohol jeho majetok prikázať na základe uplatneného reštitučného nároku oprávneným osobám.

Navrhovateľ 2./ uviedol, že v napadnutých rozhodnutiach nie sú napísané a vyšpecifikované podiely jednotlivých oprávnených osôb s poukazom na to, že sa jedná o spoločný majetok: pozemky a lesy v dôsledku čoho sa stávajú rozhodnutia zmätočné a nemôžu slúžiť ako podklad pre zápis v Správe katastra a zároveň dal do pozornosti súdu, že predmetnou

zmluvou zo 16.4.2004 zakúpil aj iný majetok – nehnuteľnosti a už aj z tohto dôvodu je potrebné špecifikovať prípadné jednotlivé nároky. Zdôraznil, že výrok napadnutých rozhodnutí, že kúpna zmluva zo 16.4.2004 je neplatná, je v rozpore s rozhodnutím KS v Banskej Bystrici č.k. 13Co/192/2006 z 28.11.2006, na základe ktorého krajský súd zamietol žalobu oprávnených, ktorou sa domáhali vyslovenia, že predmetná kúpna zmluva, ktorú uzavrel dňa 16.4.2004, je neplatná. V dôvodoch tohto rozhodnutia KS bolo poukázané aj na to, že je nedostatočne riešený právny stav, keď nie je zrejmé, ako sa má postupovať v zmysle zák.č. 503/2003 Z.z., ktorý bol prijatý neskôr – v čase, keď už prebiehalo konkurzné konanie. Zdôraznil, že kúpnu zmluvu, ktorá bola uzavretá na základe opatrenia KS, počas odpredaja majetku úpadcu v konkurznom konaní, uzatvoril dobrovoľne, slobodne a vážne, a napadnuté rozhodnutie považuje preto za vážny zásah do jeho vlastníckeho práva a za porušovanie jeho ústavných práv. Je pravdou, že v uvedenom konaní nebol preukázaný naliehavý právny záujem oprávnených, ktorí tiež nešpecifikovali v akom konkrétnom rozsahu by mala byť zmluva neplatná. V tejto súvislosti poukázal aj na ustanovenie § 66e ods.2 zák.č. 328/1991 Zb., z ktorého vyplýva, že ustanovenia iných právnych predpisov, ktoré upravujú právne vzťahy upravené aj týmto zákonom sa na konkurz a na vyrovnanie nepoužijú, ak upravujú tieto právne vzťahy odlišne od tohto zákona. Reštitučný zákon sa nevysporiadal skutočne už so začatými konaniami a teda s iným právnym stavom. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, odporca nebol oprávnený vyjadrovať sa k platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu.

Navrhovateľ 2./ ďalej dôvodil tým, že oprávnené osoby boli informované o priebehu konkurzného konania a nič im nebránilo žiadať a podať návrh o vylúčení veci z konkurznej podstaty, pritom samotný reštitučný nárok bol uplatnený až potom, keď majetok z právnickej osoby prešiel na neho – fyzickú osobu, keď už mal odkúpené sporné nehnuteľnosti na základe schválenia – opatrenia KS v Banskej Bystrici. Zdôraznil, že samotný konkurz na úpadcu – právnickú osobu, bol vyhlásený vo veci pred prijatím reštitučného zákona a pozemky boli v zmysle zák.č. 328/1991 Zb. zaradené do konkurznej podstaty a následne sa postupovalo podľa zákona o konkurze a vyrovnaní odpredajom majetku úpadcu, teda súpis majetku bol urobený pred prijatím reštitučného zákona. Majetok bol speňažovaný a v zmysle zák.č. 328/1991 Zb. nemohli byť speňažované len tie majetky, ktoré boli vyňaté z konkurznej podstaty na základe úspešne podaného návrhu na vylúчение veci z konkurznej podstaty. Podľa jeho názoru, za takéhoto právneho stavu, **mal odporca pre prípad priznania reštitučného nároku postupovať formou inej náhrady, náhradnými pozemkami alebo peňažnou náhradou v zmysle § 6 ods.2 zák.č. 503/2003 Z.z.** Aj toto však za predpokladu, že by boli

oprávnené osoby dostatočne preukázali, že sú oprávnené osoby v zmysle zák.č. 503/2003 Z.z. Podľa názoru navrhovateľa 2./ sa správny orgán nevysporiadal ani s povinnou osobou, ktorou v tomto prípade nemohlo už byť PD v S. v likvidácii – v konkurze, pretože majetok prešiel na neho ako na fyzickú osobu, ktorá nemôže vystupovať ako povinná osoba, pretože by to bolo v rozpore s § 6 ods.1 písm. a/ zák.č. 503/2003 Z.z. Navrhovateľ 2./ z horeuvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd horeoznačené rozhodnutie krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutia odporcu č.: 2004/2574/R 138/4 zo 26. septembra 2008 a č. 2004/2574/R 138/3 z 25.septembra 2008 zrušil ako nedôvodné a nezákonné a zároveň, aby zaviazal odporcu k náhrade trov konania a trov právneho zastúpenia, ktoré mu v súvislosti s konaním vznikli.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniam navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Oprávnené osoby taktiež navrhli napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť a zároveň si v prípade úspechu uplatnili právo na náhradu trov odvolacieho konania v celkovej sume 497,40 Euro, ktorú v rámci vyjadrenia riadne špecifikovali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací /§250s O.s.p. v spojení s § 10 ods.2 O.s.p./, preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že uvedeným odvolaniam nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods.2 vety prvej O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20. októbra 2010 (§ 156 ods.1 a ods.3 O.s.p.).

Podľa § 219 ods.1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods.2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Úlohou súdu prvého stupňa bolo postupom podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť rozhodnutí odporcu, ktorými rozhodol, že horeoznačené oprávnené osoby spĺňajú podmienky ustanovenia § 3 ods.1 písm. d/ zák.č. 503/2003 Z.z. na vrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré im boli odňaté bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. na J. S., ktorého právnym nástupcom je P. D. S. v likvidácii, t.č. v konkurze s tým, pričom rozhodnutie č.1 sa týkalo vlastníctva k pozemkom *v katastrálnom území S. zapísané pôvodne na PKV č. X.*, ktoré prešli do vlastníctva J. S. z dôvodu uvedeného v ust. § 3 ods.1 písm. d/ zákona a v súčasnosti po spracovaní registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP) v katastrálnom území S. sa časť týchto nehnuteľností nachádza na LV č. X. v časti „A“, ktoré podrobne špecifikoval a v časti „B“ v pod. X., kde uvedené nehnuteľnosti boli po dobe účinnosti zák.č. 503/2003 Z.z. právnym nástupcom J. S. – P. D. S. „v likvidácii“ predané kúpnu zmluvou zo 16.4.2004 J. C., bytom S.S.4, ktorá kúpna zmluva je podľa § 4 ods.2 cit. zákona neplatná. Odporca zároveň v rámci výroku uviedol, že oprávneným osobám sa zapíšu dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia podiely z celkovej výmery uvedenej v bode 2 na LV č. X., ktoré sa odpíšu z podielu X. PD S. v „likvidácii“ na LV č. X.. Rozhodnutie č. 2 sa týkalo vlastníctva k pozemkom *v katastrálnom území S. zapísané pôvodne na PKV č. X.*, ktoré prešli do vlastníctva J. S. z dôvodu uvedeného v ust. § 3 ods.1 písm. d/ zákona a v súčasnosti po spracovaní registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP) v katastrálnom území S. sa časť týchto nehnuteľností nachádza na LV č. X.

Predmetom súdneho prieskumu v danej veci bolo posúdenie reštitučného nároku oprávnených osôb na navrátenie vlastníctva k žiadaným pozemkom v intenciách ustanovení reštitučného zákona.

Odvolačný súd v danej veci posudzoval rozsudok krajského súdu, ktorým boli potvrdené rozhodnutia odporcu na základe opravného prostriedku navrhovateľov na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupu správneho orgánu, ktorými správny orgán oprávneným osobám priznal navrátenie vlastníctva a náhrady k žiadaným pozemkom v zmysle ustanovení reštitučného zákona, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutia správneho orgánu a konanie, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzalo, a to najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými

v opravných prostriedkoch a v takto vymedzenom rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutých rozhodnutí odporcu.

Podľa § 3 ods. 1 písm. d/ zákona č. 503/2003 Z.z. oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku odňatia bez náhrady postupom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 503/2003 Z.z. vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby a právnickej osoby okrem povinnej osoby (§ 4 ods. 1).

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, a 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, *aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade* v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona *a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2 tohto zákona, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25. februára 1948 do 1. januára 1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3 reštitučného zákona,* právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 označeného zákona (do 31. decembra 2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 tohto zákona ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5 zákona č.

330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona ***platia všeobecné predpisy o správnom konaní***, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie (§ 32 Správneho poriadku).

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán v posudzovanej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci riadne zistil skutočný stav, a zo skutkových okolností vyvodil správny právny názor, z ktorých dôvodov v danej veci boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutí súdom prvého stupňa podľa § 250q ods.2 O.s.p.

V predmetnej veci bolo predpokladom úspešnosti návrhov, ktorými si osoby uplatňujúce si reštitučný nárok, preukázanie splnenia zákonných podmienok, ktoré by zakladali reštitučný nárok na vydanie nehnuteľnosti v zmysle ustanovenia § 3 ods.1 písm.d/ zákona č. 503/2003 Z.z.

Podľa § 4 ods. 1, 2 zákona č. 503/2003 Z.z. ***povinnými osobami*** sú právnické osoby, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona majú k pozemku vo vlastníctve Slovenskej republiky právo hospodárenia alebo právo správy, a ***poľnohospodárske družstvá***.

Povinná osoba je povinná s pozemkami až do navrátenia vlastníctva k pozemkom oprávnenej osobe nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára a ***nemôže pozemok***

previesť odo dňa účinnosti tohto zákona do vlastníctva iného; takýto úkon je neplatný. Právo na náhradu škody, ktorú povinná osoba spôsobí oprávnenej osobe porušením týchto povinností, zostáva nedotknuté.

Povinnou osobou v zmysle citovanej právnej normy je teda právnická osoba, ktorá má nehnuteľnosť, ku ktorej si reštitučný nárok uplatnila oprávnená osoba, ku dňu účinnosti reštitučného zákona, právo hospodárenia alebo právo správy pokiaľ ide o nehnuteľnosti vo vlastníctve Slovenskej republiky a poľnohospodárske družstvá. Takto ustanovenej povinnej osobe zákonodarca uložil povinnosť nakladať s pozemkami až do navrátenia vlastníctva oprávnenej osobe so starostlivosťou riadneho hospodára a súčasne jej uložil zákaz previesť takéto pozemky odo dňa účinnosti, t.j. od 1.1.2004 do vlastníctva inej osoby pod následkom neplatnosti takéhoto právneho úkonu.

Odvolačí súd sa v celom rozsahu stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že na základe skutkových okolností v danom prípade jednoznačne vyplýva právny záver, že prevod sporných pozemkov navrhovateľ 1./ uskutočnil kúpnu zmluvou zo dňa 16.4.2004, teda za účinnosti reštitučného zákona, z ktorých dôvodov táto zmluva je neplatná za zákona podľa § 4 ods.2 reštitučného zákona.

Zákonodarca totiž jednoznačne v ustanovení § 4 ods.2 reštitučného zákona momentom účinnosti tohto zákona povinnej osobe uložil povinnosť nakladať s pozemkom so starostlivosťou riadneho hospodára a súčasne mu **uložil zákaz previesť tento pozemok na inú osobu pod následkom neplatnosti takéhoto právneho úkonu.** Teda zákonodarca zákonom ustanovil podmienky za splnenia ktorých sa stáva právny úkon neplatný, pričom vôľou zákonodarcu bolo zabezpečiť ochranu oprávnených osôb na zabezpečenie účelu reštitúcie v zmysle ustanovení reštitučného zákona. Treba zdôrazniť, že predmetná neplatnosť v danom prípade nastáva automaticky zo zákona bez toho, aby bolo potrebné neplatnosť príslušného právnych úkonu nejakým spôsobom osobitne vysloviť v inom súdnom konaní.

Námietka navrhovateľa 2./, že nie je právnym nástupcom pôvodného J., je pre posúdenie jeho postavenia v reštitučnom konaní právne irelevantná.

Odvolačí súd zároveň s poukazom na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. III. ÚS 127/2010-35 z 22.6.2010, považuje za potrebné uviesť, že k reštitučným nárokom

žiadateľov je potrebné pristupovať zvlášť citlivo, aby v konaní podľa týchto zákonov v súlade so záujmami týchto osôb, ktorých ujma na základných ľudských právach a slobodách má byť aspoň čiastočne kompenzovaná, nedochádzalo k ďalším krivdám. Nepochybne z toho vyplýva povinnosť pre všeobecné súdy vykladať právne normy v súlade s ústavnými princípmi, ktoré sú v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu).

Čo sa týka rozhodnutia č. 2004/2574/R 138/3 z 25.septembra 2008, odvolací súd - aj s poukazom na vyjadrenie samotného právneho zástupcu navrhovateľa 2./ na pojednávaní, ktorý uviedol, že týmto rozhodnutím neboli spoluvlastnícke podiely navrhovateľa 2./ na v citovanom rozhodnutí uvedených pozemkoch dotknuté, pretože tieto nadobudol z iného titulu ako z kúpnopredajnej zmluvy zo 16.4.2004 - konštatuje, že týmto rozhodnutím nebol navrhovateľ ukrátený na jeho právach.

Odvolací súd po oboznámení sa s predloženým kompletným spisovým materiálom krajského súdu, vrátane administratívneho spisu odporkyne, zistil, že dôvody uvádzané navrhovateľmi nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Prvostupňový súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, s ktorými sa odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil. V odvolacom konaní navrhovateľa nepredložili také relevantné dôkazy, ktoré by tieto závery spochybnili.

Za tohto stavu vo veci odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods.1 O.s.p. potvrdil.

Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd v konaní neúspešným navrhovateľom nepriznal /§ 250k ods.1 O.s.p. v spojení s § 224 ods.1 O.s.p./. Priznanie náhrady trov konania oprávneným osobám v posudzovanej veci platná právna úprava neumožňuje.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.

V Bratislave 20. októbra 2010

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská